

Hlédik László, ipolysági plébános homíliája

az alsóbodoki zárándoknap előestéjén, 2023. 09.15-én

Megtisztelő ez számomra, hogy ezt a szentmisét veletek együtt mutathatom be, s azzal a kéréssel állok Isten színe elé, hogy Esterházy János mártíromságát pecsételje meg azzal, hogy az Anyaszentegyház majd a boldogok és a szentek között tisztelhesse őt, akár regionálisan, akár pedig a világegyháznak a szintjén később. Hiszen azt, hogy valaki üdvözült –e, elsősorban Isten tudja, de az Isten kinyilvánítja azt a maga módján és a maga idejében, úgy hogy egy-egy boldoggá avatottat, vagy egy-egy szentet az Egyház is el tudja ismerni, s példaképként tudja állítani a hívei számára az életszentségre való törekvésben. A mártírium, a vértanúság a tanúságtételnek az a magas foka, amely által az ember hitelesen az életét is kész feláldozni elveiért, keresztény hitéért, Jézus Krisztusért, az igazságért. Mert hiszen Ő mondotta: *„Én vagyok az Út, Igazság és az Élet. Senki sem juthat el az Atyához, csak általam.”* (Jn 14,6)

Reméljük és bízunk benne, hogy azon élet által, amit a mártír gróf megélt itt a földön, az Isten bizonyára már réges-régen - mi időben élünk, így gondolkodunk – megdicsőítette őt. Amiként Ő is megdicsőítette vértanúságával az Istent itt a földön. Imádkozzunk azért, hogy mindez nyilvánvalóvá legyen az egész Egyház számára, a világ javára, hogy ez által tudjunk mindnyájan erősödni, formálódni, s érlelődni, hogy mi is eljussunk abba a dicsőségbe, amibe hisszük, hogy ő már eljuthatott, s amely által mi is megdicsőítjük az Atyát itt a földön, hogy az Atya minket megdicsőítsen szent Fia, az Úr Jézus Krisztus által.

Szent Pál tanítja: Szabad utunk van a Szentlélekben és Jézus Krisztus által az Atyához. Így éljük életünk útját, és legyen ez a mai szentmise egy gyönyörű epizód ezen az úton, amikor megállunk egy kicsit, amikor fölnézünk nagyjainkra, fölnézünk szentjeinkre, akik úgy ragyognak számunkra életünknek egén, mint a csillagok, hogy elvezessenek minket az igazi világossághoz, a világosság forrásához, a Szentháromságos isteni szeretethez. Erre a szándékra ajánlom fel a mai szentmisét...

Evangélium:

Kafarnaumi tartózkodása idején Jézus a zsinagógából jövet betért Simon (Péter) házába. Simon anyósa éppen magas lázban szenvedett. Mindjárt szóltak is neki az érdekében. Jézus a beteg fölé hajolt, parancsolt a láznak, és a láz megszűnt. A beteg azonnal fölkel, és szolgált nekik. Napnyugtakor mindnyájan odavitték Jézushoz a betegeket, akik különféle bajokban szenvedtek. Mindegyikre rátette kezét, és meggyógyította őket. Sokakból gonosz lelkek mentek ki, és ezt kiáltozták: „Te vagy az Isten Fia!” Jézus azonban rájuk parancsolt, és nem engedte, hogy beszéljenek; azok ugyanis tudták, hogy ő a Krisztus. Amikor megvirradt, Jézus kiment egy magányos helyre; a népsokaság pedig keresésére indult, és meg is találta. Tartóztatták, hogy ne menjen el tőlük. Jézus azonban így válaszolt: „Más városoknak is hirdetnem kell Isten országának evangéliumát, mert ez a küldetésem.” Azután folytatta tanítását Galilea zsinagógáiban.

Lk 4,38-44

Homília:

Krisztusban szeretett a zarándoktestvéreim!

Babits a *Psychoanalysis Christiana*-ban így fogalmaz:

„Szenvedni annyi, mint diadalt aratni:

Óh, hány éles vasnak kell rajtunk faragni,
míg méltók nem leszünk, hogy az Ég királya
beállítson majdan szobros csarnokába.

Krisztus urunk segíts meg!”

Ha jól figyeltünk az imént elhangzott evangéliumi szakaszra többször elhangzott a 'szenvedés' szó. És ha a szentleckét is jól figyeltük, többször elhangzott Szent Páltól a 'szentek' megszólítás. Igen, az a közösség, amely Istenhez tartozik, amely az ő Újszövetségi választott népe az meghívott az életszentségre. Az apostol nem jövőbeli időben mutat erre rá, hanem a jelen életben. Talán az első keresztények buzgóbban voltak, mint mi? Hiszen tudjuk, az apostoli levelekből, hogy az első keresztény közösségekben is voltak gondok és problémák. Nem mindig és mind mutatta közülük az életszentség magas fokát, vagy legalábbis élte és annak gyümölcsét termette. De mégis szentnek nevezi őket, mert szent közösségben vannak Istennel és egymással. Szent közösség a keresztség által születik meg. A szentek közösségében ott találjuk a hitvallókat, ott találjuk a vértanúkat, sőt a kezdetekben, az egyház kezdeti idejében, csupán azokat tisztelték szentként, akik hiteles tanúságot tettek hitükről úgy, hogy az életüket is feláldozták, ha kellett. Ez nem valami fanatizmus, nem valami magamutogatás. Ha az Isten kéri, kész vagyok rá, hűséges vagyok hozzá, hűséges vagyok ahhoz a Krisztushoz, akiről az apostol Szent Pál ezt írja: „szeretett engem és ezért megváltott, ezért magához emelt. Ezért részesülhettek abban a szentségben, ami egyedül az Istent illeti meg.”

Amikor mi szentekről, mártírokról, hitvalló vértanúkról beszélünk, akkor először is tudatosítanunk kell, hogy egyedül az Isten tökéletesen szent. Ha mi hozzá tartozunk, ha mi megdicsőítjük őt az ő kegyelméből, akkor mi is szentekké válunk. Csíráként hordozzuk már ezt magunkban, amire utalt az apostol, amikor a szentleckében, amikor a közösséget szólította meg. Aztán egyéni életünkben ez gyümölcsözhet, amikor az örökkévalóságban eljutunk az Isten boldogító színe-látására, az angyalok és a szentek társaságába. Ki merne kételkedni abban, hogy Isten szolgája, Esterházy János, akinek a boldoggá és szentté avatásáért hónapról hónapra és nagyobb ünnepi alkalmakkor itt, ezen a helyen és gondolom másutt is imádkoznak és könyörögnek, hogy nem érte el az életszentségnek magasabb fokát és ezért kéne érte imádkoznunk. Nem azért kell imádkoznunk, hogy szentté váljon, hanem azért kell imádkoznunk, hogy nyilvánvalóvá váljon az ő életszentsége az egész egyházban. Ezért kell állandóan frissen tartanunk az ő emlékezetét, ezért kell újra és újra tanulnunk, hiszen mondhatjuk, hogy Ő kortársaink vagy majdnem kortársaink, a 20. század nagyjai közé, hősei közé, szentjei közé tartozik.

Mi is énekeljük gyakran áhítattal, hadd legyünk mi is tiszták, hősök, szentek. Ahhoz nekünk példaképekre van szükség. Elsőként maga Úr Jézus Krisztus, amikor megdicsőítette az Atyát – ahogy a hitvallásban imádkozzuk – alá szállt a poklokra, hogy mindazon igazakat, akik Isten után vágyódtak az eljövetele előtt, felszabadítsa, hogy Isten országának teljességébe elvezesse. Hiszen tudjuk, hogy Krisztus előtt is voltak hősök, mártírok, szentek. Itt most csak Keresztelő Szent Jánost említeném, az Ószövetség utolsó nagy prófétáját, aki arra hivatott az Isten által, hogy utat törjön a Messiás eljövetelének, hogy az embereknek bemutassa őt, s aztán

engedje, hogy Ő, a Messiás Krisztus növekedjék, ő pedig mindig jobban kisebbedet. Tudjuk, aztán az ő sorsát, az ő mártíriumát, hogy ki mert állni Isten törvénye mellett, még Heródes király előtt is. És tudjuk, hogy a király aztán gyáván kivégezteti, fejét véteti. Ő nem, mint keresztény szent halt meg, de mégis Isten igazságáért halt meg és ezért mártírként, vértanúként tiszteljük őt.

Hasonlóképpen az erkölcsi igazságért küzdött, harcolt lelkiismerete szerint és ebből nem engedett Isten szolgája Esterházy János is. Ő is az isteni igazságért küzdött és harcolt, ezért akarták őt legyőzni, de nem sikerült őt teljesen kiradírozni, kinullázni a történelemből, mert hiszen ma is ő miatta vagyunk itt. Hosszú viaskodás és viszontagság után az ő hamvai, ami a földi létben maradt utána itt nyugodhatnak e kápolna alatt. Óriási dolog az is, amit eddig a Jóisten megengedett vele kapcsolatban! Hogy még tovább tudjunk menni, hogy el tudja az egyház is ismerni a boldogok és a szentek között, ahhoz arra van szükség, hogy imádkozzunk, és természetes, hogy akik erre hívtak, tegyék meg a kellő lépéseket. A szentté avatásnak is megvannak az ügyintézői, az ügyvezetői. Azt mindig egy püspöknek kell kezdeményeznie, amit úgy tudom, hogy gróf Esterházy János esetében a krakkói érsek kezdeményezett. Egyre jobban készülnek mindazon dokumentumok, amit által - bízunk benne - hogy megélhetjük majd az ő boldoggá avatását. Persze különböző politikai és egyéb intrikák megjelenhetnek. Természetes. Annál inkább, hogy ő is politikus volt a maga korában, de valójában sokkal több volt annál. Ő benne nemcsak a hőst kell látni, hanem észre kell venni az életszentséget, az isten kegyelmi működését, ami gyümölcsöt hozott a sok-sok szenvedés által.

„Szenvedni annyi, mint diadalt aratni”. Gyönyörűen fejezi ki ezt Babits:

„hány ütésnek kell még rajtunk faragni, hogy az Ég királya beállítson minket szobros csarnokába?” Gyönyörűen megfogalmazta. Erre csak költő képes rá mutatni. Arra, hogy igen, arra, hogy Esterházy János, Isten szolgája életében meg a mi életünkben is az Isten azon körülmények közepette, amelybe beállít minket, a bennünket érő kihívások által, farag, alakít minket. De mindezt nem nélkülünk, csakis velünk együtt teszi. Nekünk ugyanúgy kell elviselnünk, ugyanúgy kell szembe néznünk a kihívásokkal, amik a mi egyéni életünkben adódnak, amiként ezt Ő, Isten szolgája Esterházy János is tette, persze sokkal nagyobb kihívások, sokkal nagyobb gyötrelmek és szenvedések közepette. De hát Jézus azért jött el, hogy enyhítse a szenvedést. Nem eltörölje, csak enyhítse. Ezt ő nagyon jól tudta, amiként Jézus is. Nem szünteti meg a szenvedést, mert a bűnnek a zsoldja a szenvedés és a halál, hanem magára veszi a keresztet, mindnyájunknak vétkét saját testében fölviszi bűneinket a keresztfára, hogy jó életünk lehessen. Ugyanígy élte meg Esterházy János is a különböző börtönökben, a gulágon a különböző megaláztatásokat, a különböző szenvedésekben hasonlóképpen Krisztushoz, hősiezen, szentül. Egyesült azzal, aki érettünk vállalta önként a szenvedést, a kínhalált, hogy ezzel megdicsőítse az Atyát. A Szentírás tárja elénk, hogy sok-sok testvér szerezzen ezáltal, és a sok testvér közé tartozik Isten szolgája Esterházy János is, meg te, meg én. Mink vagyunk Krisztusnak drága véréen szerzett testvérei.

Szent Péter írja levelében, hogy „a bárány, akit feláldoztak, Krisztus drága véréen szerzett benneteket. Dicsőítsétek hát meg az Istent testetekben”. Isten szolgája Esterházy János ezt nagyon komolyan vette, egész életében és életsorsában és szenvedéseiben, amit népért, a nemzetért vállalt föl.

Ezzel dicsőítette meg az Istent. Sokaknak segített, egyéni sorsában azzal, hogy saját kínszenvedését, fájdalmát Krisztusban egyesítve felajánlotta népéért, nemzetért, egyházáért hasonlóképpen, mint Mestere. Krisztus a szenvedést enyhíti, hallottuk a mai evangéliumban. Megszünteti a lázat Péter házában és ott ahol megtette, az mindjárt szolgált neki.

Mintha csak Isten szolgája Esterházy János élete tárulna elénk lélekben. Ő is, ahol tudott szolgált felebarátai, embertársai számára. Nem használta ki a lehetőséget, a jobb lehetőségeket úgymond. Magyarországon élve a felsőháznak tagjaként, a könnyebb út lehetősége várt reá. Nem. Ő itt maradt. Itt maradt a még itt maradó több tízezer magyarral, hogy őket képviselje, és hogy aztán ha kell, értük szenvedjen, és ha kell, meghaljon. Ebben teljesedett be a babitsi „szenvedni annyi, mint diadalt aratni. Óh, hány ütésnek kell még rajtunk faragni, hogy az Ég királya beállítson minket szobros csarnokába?”

Hát így kérjük a mai napon az Istent, hogy őt megdicsőítve életszentségét tegye nyilvánvalóvá az egész világ számára. Mi pedig szintén tudjuk, hogy meghívást kaptunk a keresztségben az életszentségre, mint akik az Isten arcot hordozzuk magunkban. Reményik szavai szerint, tudjunk küzdeni, harcolni és Krisztus segítségével szentjeink példájára győzedelmeskedni. Valahogy úgy, ahogy a mártír gróf sugározza nekünk az Örökkévalóságból, és ahogy Reményik Sándor írja, az Istenarc című versében:

„Egy istenarc van eltemetve bennem:

Antik szobor, tiszta, nyugodt erő.

Nem nyugszom, amíg nem hívom elő.

S bár világ-szennye rakódott reája,

Nem nyugszom, amíg nem lesz reneszánsza.” **Ámen!**